Z judikatury nejvyššího a nejv. spr. soudu.

Úrazové pojištění.

(Podává odborový přednosta Vladimír Šmídek.)

K § 1 úr. zák. K pojmu podniku. Rozsah pojistné povinnosti. V živnostenském podniku řeznictví, sestávajícím jednak z místností obchodních, krámu, a jednak z chladírny, v níž se používá hnacích přístrojů, hnaných živelnou silou, postihuje pojistná povinnost podle zásady vyslovené v § 1, odst. 1 úraz. zákona veškeré dělníky a závodové úředníky, kteří v podniku jsou zaměstnáni, bez rozdílu, zdali jsou nebezpečí úrazu plynoucímu z používání hnacích přístrojů vydáni čili nic a bez rozdílu, používá-li se přístrojů těch k výrobě zboží anebo k účelům jiným.

Nelze přisvědčiti názoru stížnosti, že by chladírna byla podnikem samostatným, jenž by s hlediska úrazové pojistné povinnosti měl býti posuzován zvlášť a nikoliv v souvislosti s místnostmi obchodními, krámem.

Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, jakož i dřívějšího správního soudu vídeňského podnik ve smyslu § 1 úraz. zákona jest souhrn všech prací a činností, které slouží k docílení jednotného účelu. Používáním chladírny k ukládání zásob masa v obchodních místnostech prodávaného slouží tato chladírna účelům podniku řeznictví a tím jest dán předpoklad pro úsudek, že nejde v daném případě o samostatné podniky dva ve smyslu úrazového zákona, nýbrž o podnik jeden.

Z toho však podává se se zřetelem k výše vytčené zásadě § 1, odst. 1, úraz. zákona důsledek, že pojistná povinnost úrazová postihuje jak zřízence zaměstnané v chladírně samé, tak i personál v krámě bez rozdílu, zda přichází ve styk se zdrojem úrazového nebezpečí v chladírně a do jaké míry jest nebezpečí úrazu vydán.

(Nález Nejv. správ. soudu ze 17. září 1926, č. 18.685/26.)

K § 5 zařazovacího nařízení ze dne 6. července 1914, č. 143 ř. z. Použití titulu 36 zařazovacího schematu. § 1 cit. nařízení ustanovuje, že jednotlivé podniky úrazovému pojištění podrobené mají býti zařazeny do nebezpečenských tříd podle jejich roztřídění v 2. příloze (zařazovacím schematu) uvedeného. V této 2. příloze uvedeny jsou pod titulem 36 podniky skladišťové a skladní. Přímo pod tento titul lze tedy podle názoru Nejvyššího správního soudu zařaditi jen takové podniky skladišťové a skladní, které jako takové úrazovému pojištění podléhají. Zákon č. 168 z r. 1894 však ve čl. I. pod č. 5 podrobuje povinnosti pojistné jen podniky skladišť zboží po živnostensku provozované včetně skladnic a skladišť dříví a uhlí ve velkém. Pro velkoobchod papírem, jenž má ve svém skladišti jen zboží jím prodávané, nelze podle názoru Nejv. správního soudu ani při určení nebezpečenské třídy přímo použíti titulu 36, stanoveného vzhledem k ustanovení § 1 cit. nař. a čl. I., č. 5 zák. č. 168 z roku 1894 pouze pro skladiště zboží po živnostensku provozované včetně skladnic a skladišť dříví a uhlí ve velkém.

Lze připustiti, že vzhledem k titulu 27 nebude podniků pod titul 36 přímo spadajících mnoho, ale to nemůže býti důvodem, aby titulu toho při zařazování jiných podniků než právě těch, jež v čl. I. zák č. 168 z r. 1894 pod č. 5 jsou uvedeny, bylo přímo použito, když pro to není v zákoně opory.

Poukazem na nynější znění titulu 36 a dřívější znění titulu 36 a 37 (podle nařízení ministerstva vnitra ze dne 2. srpna 1909, č. 117 ř. z.) nelze

také pro opačný názor ničeho dovoditi, ježto obě ustanovení shodují se v tom, že mluví se tu o podnicích skladišťových a skladních a v novějším ustanovení nečiní se rozdílu, užívá-li se mechanických zařízení motory hnaných. Nelze tedy ze srovnání těchto dvou znění vyvozovati, že by titul 36 měl nyní přímo na mysli i každé skladiště, jež se nalézá při jakémkoliv velkoobchodě, tedy i při velkoobchodě papírem.

Není-li ve schematu zařazovacím obsažen titul přímo na podnik se vztahující a nestačí-li ustanovení §§ 1—4 cit. nař. č. 143 z r. 1914, pak ovšem nastupuje ustanovení § 5 cit. nař. Ustanovení to zní: »Podniky, u kterých předcházející předpis nestačí, aby nebezpečenská třída byla určena, nebo které nemohou býti vřaděny pod určitý titul v roztřídění nebezpečenských tříd, leč by tím postaveny byly do jedné řady s podniky zcela různého způsobu a podstatně rozdílného nebezpečenství úrazového, buďte zařazeny do nebezpečenské třídy, která jim náleží podle jejich způsobu a úrazového nebezpečenství.«

Ze znění tohoto ustanovení se podává podle názoru Nejvyššího správního soudu, že nelze-li třídu nebezpečenskou určiti podle §§ 1 až 4 cit. nařízení a není-li ten který podnik pod určitým titulem zařazovacího schematu výslovně uveden, jest v prvé řadě použíti analogie, to jest zařaditi jej přece pod určitý titul v roztřídění nebezpečenských tříd uvedený, při čemž ovšem nesmí se zařaditi pod titul mající na mysli podnik zcela různého způsobu a podstatně rozdílného nebezpečenství úrazového. Teprve i kdyby tato analogie selhala, tedy kdyby v roztřídění onom nenalézal se podnik podstatně stejného způsobu a nebezpečenství úrazového, nemá býti zařazen pod určitý titul zařazovacího schematu, nýbrž má úřad určiti třídu, která podniku podle jeho způsobu úrazového nebezpečenství náleží.

(Nález Nejv. správního soudu z 27. září 1926, č. 17.868/25.)

K § 3 zák. čl. XIX. z roku 1907. Pojistná povinnost. § 3 zák. čl. XIX. z roku 1907, jednající o povinnosti pojistné pro případ úrazu vypočítává taxativně ony podniky, na jejichž zaměstnance se úrazové pojištění vztahuje. Praví v odstavci 1, že povinnosti pojistné podléhají všechny osoby zaměstnané u níže uvedených podniků, a v odstavci 2: »Podniky, závody a práce, na něž se vztahuje působnost pojištění pro případ úrazu, jsou tyto: Výpočet podniků, k úvodu tomuto připojený, obsahuje sice na některých místech generelní označení určité kategorie závodů pojistné povinnosti podrobených, jako na př. v bodu 3 a 26, avšak i zde vymezuje rozsah jednotlivé kategorie určitou značkou, která jest podle vůle zákona rozhodnou pro zahrnutí podniků toho kterého druhu pod úrazové pojištění, v bodě 3 výrazem »továrny« a »živnostenské dílny«, pokud jest v nich trvale zaměstnáno aspoň 20 zaměstnanců, v bodě 26 pak »užívání strojů živelními silami hnaných nebo parních kotlů, vázaných na úřední povolení«.

Ve všech ostatních bodech vypočítává cit. § 3 »podniky, závody a práce, na něž se vztahuje působnost pojištění pro případ úrazu« individuelně. Že tento výpočet jest taxativní, jenž nedopouští, aby pomocí analogie byl extensivně rozšiřován i na podniky tam individuelně nebo podle shora zmíněných charakteristických značek generelně neuvedené, vysvítá pak zcela jasně z posledního odstavce § 3, jenž vyhrazuje ministru sociální péče právo rozšířiti úrazovou pojistnou povinnost na jiné pro zaměstnance s nebezpečím úrazu spojené podniky, a to cestou nařizovací.

(Nález Nejv. správního soudu z 27. září 1926, č. 19.828/25.)